

12 באוקטובר 2015

לכבוד
מר יהודה וינשטיין
היועץ המשפטי לממשלה

שלום רב,

הנדון: ירי על פלסטינים שביצעו פיגועים או חשודים בכך

1. בתקופה האחרונה אנו עדים לתופעה מסוכנת של קריאות מצד בכירים במערכת הביטחון וכן נבחרי ציבור שונים להריגתם של פלסטינים שביצעו פיגועים. לצד התבטאויות אלה, לפחות בשני אירועים שהתרחשו בימים האחרונים עולה החשש כי כוחות הביטחון אכן פעלו בניגוד להוראות הפתיחה באש וכן חשש שירו שלא לצורך או שירו על מנת להרוג, מקום בו ניתן היה להסתפק באמצעי פוגע פחות במי שנחשדו בביצוע פיגועי דקירה. אווירת ה"חיסול" של חשודים בביצוע מעשה דקירה מסוכנת במיוחד על רקע הקריאות לאזרחים לשאת נשק בתקופה שבה השנאה והפחד גואים. לאור זאת, ראוי בעת הזו כי תפעל בדחיפות לחידוד הוראות הפתיחה באש, הבהרת הפסול שבקריאות ל"חיסול" של חשודים בביצוע מעשי דקירה וכן פתיחה בחקירה במקרים המתוארים להלן.
2. מיום 3.10.2015 עד ליום 10.10.2015 התרחשו 12 אירועי דקירה או נסיונות דקירה על ידי פלסטינים. בשמונה מתוך 12 המקרים הללו דווח כי החשוד במעשה נורה, ובשישה מהם נורה החשוד למוות. חשוב להדגיש כי בזמן זה התרחשו גם מספר תקיפות של פלסטינים ע"י יהודים, בהם לפחות אירוע דקירה אחד. במקרים הללו לא נורה איש מן החשודים בתקיפות.
3. ברוח התקופה, חלק גדול מן האירועים מתועדים ע"י סרטוני וידאו המופצים ברשת האינטרנט, דרך הרשתות החברתיות ואתרי החדשות. אנו מבקשים, כאמור, להסב את תשומת ליבך לשניים מאלה.
4. הראשון מתעד את הריגתו ע"י שוטרים של פאדי עלון, תושב עיסאווייה בן 19 סמוך לשער שכס, לאחר שזה על פי החשד דקר ופצע נער בן 15 ביום 4.10.2015.

ניתן למוצאו כאן: <https://www.youtube.com/watch?t=11&v=IRCnb7iTNaI>.

בסרטון ניתן לראות את פאדי עלון מסתובב הלוך ושוב ולידו כוח משטרה. מסביב ניתן לשמוע קריאות הקהל "תירה בו, תירה בו" וקללות. השוטרים שנכחו במקום לא מיהרו לירות בו. ככל הנראה הם לא הרגישו שחייהם או חיי שאר האזרחים ששהו במקום היו נתונים בסכנה. בשניה ה-43 לסרטון ניתן לראות ניידת משטרה עוצרת במקום, ומסביב נשמעות קריאות "תירו בו הוא מחבל, הוא דקר מישהו". בשניה ה-48 לסרטון נורה פאדי עלון למוות ע"י שוטר מאותו הכיוון ממנו הגיעה ניידת המשטרה, ללא שבוע נוהל מעצר, וללא שניתנה לו אזהרה כלשהי. עת נורה פאדי עלון הוא לא היה קרוב לאיש והוא נראה כשהוא מתרחק מהמקום. לא ניתן לראות בבירור, אך נראה שלא היה בידיו חפץ כלשהו.

5. הסרטון השני מתעד את פציעתה של אסררא זידאן תאופיק עבד בת 30 מנצרת, אשר על פי החשד ניסתה לדקור חייל בתחנה המרכזית בעפולה ביום 9.10.2015.

ניתן למוצאו כאן: <https://www.youtube.com/watch?t=4&v=NvPe5p32ySM>

בסרטון ניתן לראות את אסררא זידאן תאופיק עומדת ללא תנועה בתחנה המרכזית בעפולה ובידה סכין. סביבה עומדים לפחות 8 שוטרי מג"ב ומשטרה ומכוונים אליה כלי נשק. מסביב ניתן לשמוע קריאות לעברה שתשמוט את הסכין וכן קריאות מן הקהל: "תירו בה כבר". בסרטון לא נראה שנעשה כל ניסיון לעוצרה. היא נורתה ונפצעה. לפי הפרסומים, אנשי כוחות ההצלה שהגיעו למקום לא איתרו נפגעים נוספים בגוף פרט לאסררא זידאן תאופיק.

6. תיעוד שני המקרים מעלה את החשש, כי בשני המקרים הירי בוצע בניגוד להוראות הפתיחה באש, בעוד החשוד בביצוע הפיגוע לא היווה סכנה מיידית לכח המשטרה או לאזרחים. כמו כן, נראה כי בשני המקרים לא מוצו אמצעים אחרים לפני ביצוע הירי.

7. אירועים אלה התרחשו כאשר ברקע מצוטטים בכירים במשטרה ונבחרו ציבור כשהם קוראים להריגתם של מפגעים פלסטינים. ביום 10.10.2015 צוטט ניצב משה אדרי, מפקד משטרת מחוז ירושלים, באומרו: "השוטרים מבצעים את תפקידים ומגיעים מהר. בתוך פחות מדקה וחצי המחבל כבר נהרג. כל מי שדוקר יהודים או פוגע בחפים מפשע - דינו להיהרג".

(ראו: <http://news.walla.co.il/item/2895920>) (ההדגשה אינה במקור).

8. לא ניתן להקל ראש באמירה מסוג זה, הקוראת באופן מפורש לנקום במפגעים פלסטינים על ידי הריגתם, כאשר היא באה מהגורם הבכיר ביותר במשטרת מחוז ירושלים. זוהי רוח המפקד. רוח רעה המתירה דם. ניתן גם לומר שאמירה כה ברורה ובוטה ע"י מפקד מחוז תישמע לפקודיו כפקודה, ובמקרה כזה מדובר בפקודה אשר דגל שחור משחור מתנוסס מעליה.

9. דבריו של מפקד מחוז ירושלים מצטרפים לדברי ראש עיריית ירושלים, ניר ברקת, שאמר ביום 16.9.2015, כי "מי שזורק אבן... דמו בראשו", וכן כי "מי שזורק אבן צריך להבין שהוא ישלם מחיר אישי כבד, כולל האפשרות שהוא ייהרג".

10. אין חולק על חומרתם של מעשי הדקירה בימים האחרונים. אין חולק גם על הלחץ והחרדה בהם נמצאים השוטרים עת הם מגיעים לזירה מעין זו. אלא שמטרתו של שוטר המגיע לזירת אירוע, תמור ככל שיהיה, ודאי שאינה לחסל את החשוד בפשע אלא למנוע את המשך האיום מצידו ולעצור את העבריין על מנת להביאו לחקירה, תהא זהותו אשר תהיה. הגורם המוסמך במדינה ישראל לקבוע אשמתו ולאחר מכן את עונשו של עבריין, כל עבריין, הוא בית המשפט והוא בלבד.

11. בהמשך ישיר לעניין זה, נבקש להבהיר כי מלאכת אכיפת החוק הינה מלאכה קשה ומורכבת, עליה להתבצע ברגישות ובמקצועיות על ידי כוחות השיטור הייעודיים שעברו את ההכשרה המתאימה. על כן, מטרידה מאוד קריאתם של אנשי ציבור שונים ורמי דרג לאזרחים לשאת נשק. בין האישים שקראו זאת ניתן למצוא את שר הביטחון משה יעלון, ראש עיריית ירושלים ניר ברקת וסני"צ נועם שקל מפקד תחנת המשטרה באשדוד, שלושתם אמונים באופן זה או אחר על אכיפת החוק. מדובר בקריאות חסרות אחריות ומסוכנות, שפותרות פתח לשימוש בלתי ראוי בנשק ולפגיעה בחפים מפשע. תפקיד אכיפת

החוק וההתמודדות עם אירועים מורכבים ומלחיצים כמתואר לעיל נתונים באופן בלעדי לכוחות השיטור ואין לעודד אזרחים נטולי הכשרה וניסיון להתמודד עם אירועים מעין אלו.

12. לאור כל אלה נבקשך:

- א. להורות למ"מ המפכ"ל לברר עם ניצב אדרי את דבריו המובאים מעלה ולנקוט בצעדים המתחייבים מתוצאות הבירור.
- ב. לתזור ולחדד באופן אפקטיבי את נהלי הפתיחה באש לכל גורמי אכיפת החוק.
- ג. להורות על פתיחה בחקירה במקרים בהם עולה חשד שבוצע ירי שלא כדין, דוגמת המקרים המתוארים לעיל.
- ד. להבהיר כי הקריאות לאזרחים לשאת נשק אינן במקומן ולקרוא לשר הביטחון ולאחרים לתזור בהם מקריאתם זו.

בברכה,
רוני פלג, עו"ד

העתק: ניצב בנצי סאו, מ"מ המפכ"ל